

Aneta Machálková: *Motiv těla v českém surrealismu a slovenském nadrealismu*

bakalářská práce

Ústav české literatury a literární vědy FF UK

Předložená práce se zabývá vztahem surrealismu a nadrealismu, resp. jejich odlišnostmi, a to především na základě analýzy básnických knih Vítězslava Nezvala *Žena v množném čísle* a Rudolfa Fabryho *Ja je niekto iný* – s důrazem na motiv a možnosti pojmání těla a tělesnosti.

V úvodních kapitolách autorka podává přehled dobové situace na základě dosavadních zpracování v odborné literatuře a vymezuje pojmy surrealismus a hlavně nadrealismus (pozornost v této souvislosti věnuje rovněž podnětům psychoanalýzy a vlivům křesťanství), ukazuje souvztažnosti a odlišnosti kulturní situace na Slovensku a v Čechách. V následující – klíčové a nejzdařilejší – interpretační části práce (s vhodně vybranými aspekty a příklady z pojednaných sbírek) se postupně soustřeďuje na otázky a fenomény pásma, tělesnosti – v „rozporcovanosti“ i celistvosti (postavy) a smrti. (Proč vyčleňuje samostatnou, pětiřádkovou kapitolu s názvem *Biblické motivy – Píseň písní*, aby konstatovala: „Blíže se však těmto motivům věnovat nebudeme“, není jasné.) U Fabryho pak ještě zkoumá povahu a určení lyrického subjektu (pozoruhodné a obohacující jsou oproti dosavadním výkladům úvahy o roli dvojnictví, resp. dvojjednosti), podtrhuje zde ústřední motiv smrti (apokalyptičnosti).

Na základě interpretace zvolených sbírek autorka shledává odlišnosti slovenského nadrealismu v porovnání s českým surrealismem především v syžetovosti (oproti převaze automatických textů v surrealismu) a s ní spojeném důrazu na vize a racionalitu v pojetí a zpracování snu a snovosti (oproti asociativní útržkovitosti). Ve vztahu k tělu a tělesnosti spatřuje zásadní posun od fragmentarizace (u Nezvala) k celistvému zachycení v souvislosti s apokalyptičností (u Fabryho), celkově tedy od poetiky hravosti („svět jako poměrně „šťastný““) k traktování „temných stránek života“. V souvislosti se zdánlivě jednoduchou opozicí optimistického a pesimistického (vyznění) je třeba poznamenat, že práci by prospělo důležitější literárněhistorické zakotvení, tedy podrobnější ohled na zásadní proměnu dobové situace – byť sice několikrát naznačenou – v důsledku předválečných a válečných událostí a na odlišné literární a kulturní předpoklady (předpodoby) tematizovaných směrů a

sbírek, třeba prostřednictvím dílčích (zvrstvujících) konfrontací s dalšími texty a výkony obou srovnávaných směrů.

Bohužel nelze přehlédnout, že po formální stránce nebyla předložené práci věnována náležitá pozornost: neopravená „rozhozená“ sazba poznámek, stylistické neobratnosti, opakování, četné překlepy, chyby a nejednotnosti. Řeč je např. často o oxymórech, ovšem takto: „Oxymorony (!) mohou být jednou ze styčných ploch obou interpretovaných sbírek“ (s. 17) atd.

Závěrem lze konstatovat, že bakalářská práce Anety Machálkové se vyznačuje přehledností a názorností výkladu, autorka prokazuje schopnost samostatného zpracování dané problematiky a poznávání kontextu česko-slovenských literárních vztahů a vazeb a především dobrou interpretační připravenost.

PaedDr. Luboš Merhaut, CSc.

V Praze 3. září 2010